Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 207 (10.590). Львів, четвер 17. вересня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Кровосумішка.

Справа гарантійного пакту у відношенні до Польщі міняється кожного дня — як в калейдоскопі. В останніх днях висунено на потіху ідею східно-европейського пакту. Та ця осолоджуюча ідея є так далека від здійснення, як нпр. ідея европейської федерації.

Польська дипльоматія, а за нею польська преса, вичаровувала з себе всі тони тонкої еквілібристики, щоби тільки піддержати оптимістичні настрої в польському громадянстві. Та сьогодня стає ясним, що у Франції й Англії поминено зовсім справу забезпеки Польщі. Змагаючи до власної забезпеки, стараючись відхилити від себе в близчій чи дальшій будуччині „чашу горя" в формі німецького реваншу, Франція пішла на уступки. Вона зреклася права перемаршу через Надренію (на випадок німецько-польської війни) в користь Ліги Націй. Крім того, зайнята своїм важким фінансовим положенням, Франція не може думати про війну, тільки про мир.

Демілітаризація Надренії, згода на відмову перемаршу, піддання питання тзв. наглядної напасти під осуд Ліги Націй, робить ілюзоричним французько-польський союз.

Ось факти, з якими око в око стає польська політика, яких вона дальше не може закривати, з якими мусить поважно й журливо рахуватися. Очевидно, зовсім несподівано Польща спадає з педесталу „оборонця і валу проти східного варварства", а тратить в значній мірі характер непокликаного месіяніста, а стає в один ряд зі звичайними смертельниками, яким інстинкт самозбереження наказує дбати про власну шкуру.

Забезпечення своєї власної шкури шукає тепер Польща в... Москві. Як це не дивно, а так справді є. Ми вже мали нагоду вказувати на відповідні голоси польської реакційно-націоналістичної преси. Але з другого боку теж маємо до діла з тим самим явищем. Москва палає незвичайною любовію до Варшави, радянська унія шукає союзника в Польщі. Офіційні „Ізвестія" твердять, що Польща поправляється у відношенні до радянської унії, що зміна міжнародніх відносин примушує польську республику шукати зближення до своєї великої східної сусідки.

Така політика Польщі припадає до вподоби Москві. Мовляв — сама історія ставить перед обома державами домагання створити тривкі дружні відносини, не оглядаючись на ріжницю державних систем в обох краях.

Польська реакція поквапно приймає ці вісти. Думка її про польсько-радянський союз є одностайна і давно устійнена.

„Супроти нашого нещасного географічного положення — пише „Слово Польске" — між двома велитнями, всі годяться на се, що мусимо зберегти чуткий оборонний фронт проти Німеччини, з якою порозуміння є неможливе, чого свіжим доказом є її домагання ревізії східних границь, а одночасно вдержати як найбільш мирні відносини з Росією, з якою порозуміння є можливе і бажане. Таке зближення (між Польщею і СРСР.) лежить теж в плянах польської політики та відповідає зовсім вимогам національних партій нашої союзниці Франції, бо воно було би знаменитою забезпекою миру в Европі.

Ось які розмови йдуть між володарями Кремлю і керманичами польського державного корабля і польської прилюдної думки. Контрагенти з Риги готові створити один фронт, побрататися в ціпких союзницьких обіймах.

Маючи на увазі прірву, що ділить визнавців евангелії III. Інтернаціоналу і поклонників крайного шовінізму, можнаб думати, що тут хитрують, що Москва лякає Німеччину союзом з Польщею, а ця остання, будучи в гіршому положенні, намагається тим способом виторгувати опіку Англії, примусити її гарантувати польські західні границі. Та вістка про приїзд Чічеріна до Варшави вказує, що тут не лише йде хитра гра, але що мається на приміті важніші справи. Перед двома днями радник рад. посольства у Варшаві п. Бесядовський повідомив польське міністерство закордонних справ, що комісар зак. справ радянської унії Чічерін в неділю зявиться у Варшаві і на протязі кількох днів відбуде низку конференцій в економічних і політичних справах. Поява Чічеріна в польській столиці є надто важною подією, щоби можна пройти мимо неї. Видно, що переговори між Москвою і Варшавою зайшли вже дуже далеко, коли керманич одної з найбільших держав світа офіційно заповів свій приїзд у Варшаву.

Ідея польсько-радянського, а радше польсько-російського порозуміння не нова. Все, коли на міжнародній арені справи укладаються для Польщі некорисно, ця ідея набирає все більших признак здійснення. Тепер входить вона у фазу поважного розгляду і можливого конкубінату.

В теперішній добі нема нічого неможливого у світі. Зрештою, колй можливим є перехрещування у звіринному й ростичному світі, то чому малоб воно бути виключене в державному. Принціпи є принціпами, а життя життям. Якраз властники червоного Кремлю є ґеніями компромісу, що вміють зберегти принціпову невинність і здобути практичний капітал. Вони є заприсяженими, класичними угодовцями з кожною силою, яка може вийти їм на користь, зміцнити їхнє становище, поставити їх хоч на якийсь час у вигіднійше положення.

Заключення варшавсько-московського порозуміння на довший час стабілізувалоб відносини на сході, утверджувалоб істнуючі границі аж до хвилі, колиб Москва настільки опанувала Варшаву, себ-то так далеко посунула свій протекторат, що нпр. Войков грав би ролю Штакельберга чи Репніна.

Ця політична кровосумішка в нинішній час вселяди повоєнної моралі не є виключена. Це взаїмне притягання двох крайностей може дуже глибоко відбитися на нашім положенні і взагалі на долі українського народу та його змаганнях. Тому „caveant consules", бо оскільки рижський трактат є сто разів важнійший від рішення Ради Амбасадорів, остільки новий акт польсько-російської дружби був би сто разів важнійший від рижського трактату і рішення Ради Амбасадорів, вкупі взявши. **Ф. Ф.**

Наша хліборобська руїна і влада.

Сьогорічний рік — рік великих урожаїв в цілому світі — ні в чім не був ласкавий для Східної Галичини. Надійні вигляди в перших часах перекреслилися живловими повенями, які навістили край наш при кінці червня і в перших днях липня ц. р. Над населенням Галичини висить марево господарської катастрофи.

На основі матеріялів зібраних повітовими виділами розміри шкід, які поробили самі лише виливи рік, представляються ось як:

Повени захопили 14 повітів воєвідства станиславівського, 15 повітів львівського, 1 тернопільського, а 20 краківського, разом 51 повітів. Візьмім під увагу лише воєвідства львівське і станиславівське і пригляньмося їх втратам. В обох воєвідствах навістили повени з виливів Сяну, Дністра, Прута і їх допливів 1100 громад, причім зруйнували ґрунти 47.750 господарствам, з 238.750 членами родин. Повени затопили цілком і знищили 91.576 гектарів управних ґрунтів і ушкодили 1599 господарських будинків, засипали намулом і пісками 3974 гектарів.

Сума шкід оцінена разом на 23,839.000 золотих, причім 22 мільйони припадають на самі рільні плоди, решта на будинки (около 700,000), дороги і мости. Найбільші шкоди понесли повіти: Перемишль (2,549.900 зол.), Ярослав 2,400.000 зол.), Долина (2,358.000 зол.), Рудки (2,131.000), Самбір (2,259.000), Станиславів (1,948.000) Калуш (1,527.000), Жидачів (1 міл. 326.000), Стрий (1,147.000 зол.) Инші повіти потерпіли шкоди трохи менші, але деякі сягають до 1 міліона золотих.

Як візьмемо ще на увагу знищення, що прийшло в деяких українських повітах краківського воєвідства і девять громад в бучацькім повіті станиславівського воєвідства, то цифри вийдуть значно вищі.

До цього приходять ще шкоди в регуляційних і меліораційних роботах, які оцінено в обох воєвідствах на около 4 міл. зол.

Та на цім ще не кінець. Цього року знищили гради в многих громадах збори до тла, а через безнастанні дощі нема майже ніде паші для худоби; бараболя гниє. І тут шкоди виносять також найменше 20 міл. золотих.

Такий стан, а відтак безмилосерна податкова державна шруба, що ізза фінансової кризи витискає останні соки з найбільш податного хліборобського населення, довели хліборобське населення до крайности. Нині податкова влада може витиснути від цих потерпівших хліборобів податки і звороту кредитів лише дорогою секвестрацій решток рухомого майна та ліцитацій нерухомого, а в ніякому разі не видусить від них готівки, бо її нема не лише в потерпівших від стихійних нещасть але й у тих господарів, які не впали жертвою стихії. Таке величезне висилення є ще завсіди наслідком катастрофальних попередніх літ. До того ще ціни збіжжа залежні від міжнародніх торгових цін нині є такі низькі, що не йдуть в парі з коштами продукції, і власники не є в силі навіть покрити ціною запасів збіжжа своїх давніх зобовязань та незвичайно високих податкових претенсій. Тим більше годі вимагати цього від рільників, що потерпіли такі великі шкоди. Тому посипалися до влади представлення, просьби, рекурси.

Міністр скарбу премієр Грабскі, по довгих і настирливих жаданнях представників хліборобського населення дав себе вкінці переконати, що в Галичині і цей рік щодо земельної продукції не є світлим, та що хліборобське населення Галичини не в силі платити. Тож обіцяв поміч.

Думав би хто, що п. Грабскі поведе акцію в напрямі поліпшення долі потерпівших через відписання або відложення податків, відложення платности державних кредитів, мораторії для передвоєнних і теперішніх приватних довгів, через більшу матеріяльну поміч для потерпівших у формі нових кредитів, грошевих чи збіжжевих допомог на засіви, через регуляцію понищених рік та потоків, меліорацію понищених доріг, мостів і піль, і що таким робом державна поміч буде дійсно видатна, безпосередня і посередня, — ця остання: через уділення бідним селянам нагоди заробітків.

Але цього зовсім нема. Ціла поміч полягає лиш в тім, що міністер Грабскі дозволив відложити платність кредитів, уділених державою в грошах чи в збіжжу в 1924 році на осінні засіви, до осени 1926 року, але й то лише тим рільникам, які цього року потратили аж більше ніж половину зборів. (Гл. комунікат С. Господарства в „Ділі" ч. 206). Отсе вся поміч, більше ніяка. Кожному ясно, що це крапля в морі, яка ще залежить від доброї чи злої волі старостів, котрі мають опініювати, чи даний господар утратив 49 прц. чи 50 прц. зборів!

Виправдування уряду, що ось державний скарб не має сили спромогтись на більшу поміч для галицького селянства, бо сам він попадає у загально-господарській скруті, є малою потіхою для селянина. Нинішню катастрофальну крізу польського державного господарства викликала фінансова і загальна політика того самого таки премієра Грабского і його попередників. Для нас нинішне положення українського села може бути хіба одним досвідом більше, який спонукає нас до тривкійшої і основнійшої економічної самоорганізації, яка єдино і в часах елементарних лих може помогти нашому селу з допомогою.

Хто є фаталістом, може шукати теж потіхи у біблійній нації: „Дав Бог колись у багатім Єгипті 7 літ худих, по яких прийшли товсті". Календар каже, що ось минає семий худий рік наших гараздів під Польщею.

М. Творидло.

Проти польонізації українського шкільництва.

Протестуюче віче в Коломиї.

В неділю 13. ц. м. відбулося в Коломиї віче, на якому столиця Покуття прилучилася до протесту Львова, Перемишля і Тернополя проти польонізації українського середнього шкільництва. Мимо крайно несприятливої погоди в салі „Народнього Дому" зібралося поважне число громадян. Віче отворив о. декан Русин. Проводив п. Черняк, секретарював п. Обріскій.

Реферат про положення українського шкільництва, тісний звязок кампанії проти української школи з вшехпольським пляном польонізації зах. українських земель і оборонні засоби з нашого боку — виголосив п. М. Струтинський зі Львова.

Ухвалено резолюції, однозгідні з резолюціями тернопільського віча.

Важну справу поруши д-р Кузьмич, а саме справу підручників української мови, які накидує львівська кураторія українським школам. Бесідник відчитав один уступ з підручника для народніх шкіл, в якому вмовляється в дітвору, що західно-українські землі є власністю польського народу, в яку накидується Українцям по цей бік риськоі лінії назву „Русини". Вшехпольські „педагоги" хочуть таким чином вкорінити в українську дітвору почуття окремішности від Великої України.

На внесок бесідника ухвалено запротестувати проти таких „педагогічних" методів кураторії і взвати українські відповідальні чинники до якнайрішучійшої боротьби з ними.

Радянська Україна.

Дніпрострой.

На президії ВУЦВК. дня 26. серпня розглядалася справа гідротехнічних і регуляційних робіт на Дніпрі, в околиці дніпровських порогів. Проектується побудувати електричну стацію низче Кічкарського мосту, в 300.000 кінських сил з розрахунком 1,200.000 кільоват-годин. Виконання цеї роботи, яка вимагає будови великих гаток, розраховується на 6 літ і буде коштувати 130 міліонів карбованців. Електричний ток буде передаватися в поблизькі міста і промислові центри південної України, а навіть до Харкова. Залізниця між Довгинцеве до Дебальцеве буде переведена на електрику.

Гідротехнічні роботи на Дніпрі забезпечать глибину ріки під Запорожем і Катеринославом на 4·2 метри, а це дасть можливість переплинати глибоко сидячим баркам від Катеринославу до Херсону. Нижній Дніпро, за порогами, проектується зробити глибоководним від Запорожа до Херсона, доступним для невеликих морських кораблів. Це буде осягнено через побудування двох гаток. На острові Хортиця має бути побудована вільна гавань.

У звязку з гідротехнічними роботами на Дніпрі проектується поширення металюргічної промисловости в Запорожі, Кривому Розі, Миколаєві, Катеринославі, Юзівці, Никополі, а також перебудова Запорожського залізничого вузла і будова нових залізних доріг. („Правда", 28|8.)

Відсепарування української цукрової промисловости від союзної.

Ми подали повище вістку, що Прилуцький окружний виконком позвяв ухвалу про бажаність переселення центральних установ цукрової промисловости з Москви на Україну, з увагою, що про це не думають у Харкові. Показується, що у Харкові також про це не думають. Як доносить московська „Правда", справа ця розглядалася на президії Всеукраїнської Ради Народнього Господарства й узнано за необхідне відділити цукрову промисловість України від всесоюзної. Необхідність відділення викликується тісною залежністю цукрової промисловости від місцевих умов. Треба до цього замітити, що властиво не про відділення річ іде, бо нема від чого відділяти, вся цукрова промисловість зосереджена на Україні, а лише про перенесення органів, які управляють українським цукроварством, з Москви на Україну. Але, здається, це не так легко піде...

Державний буджет України.

Прелімінар буджету України на 1925|6 рік виказує в прибутках 700,2 міліонів карб., у видатках 621,6 міліонів карб. Надвишка піде до загальносоюзної каси на загальносоюзні потреби.

За перенесення центру цукрово-промисловости на Україну.

Прилуцький Окружний Виконуючий Комітет прийняв резолюцію, в якій уважає доцільним, щоби центр управління цукровою промисловістю, яка вся зосереджена на території України, був перенесений з Москви на Україну. (Пр. Пр.).

Сумно, що про це говориться в глухих місцях, яким є Прилуки, а нічого в цій справі не робиться в Харкові і Київі. І не тільки в справі цукрової промисловости, а й цілого ряду инших галузей економічного життя керовництво це зосереджено в Москві, хоч Москва в тих галузях економічного життя (коли справу розглядати в союзному маштабі), або ніякої ролі не грає, або ця роля є підрядна.

Колективізація сільського господарства.

На центральній комісії незаможних селян у Харкові, в доповіді про колективні господарства було зазначено, що 40 прц. незаможних селян не мають інвентарію й для них нема иншого ратунку, як обєднання в колективи. Про самі колективні господарства подано такі відомости: На 1. січня ц. р. було 5074 колективи, а на 1. квітня 6074. В середньому один колектив обнимає 11 родин і 52 їдців та 120 десятин землі. Переважаюча часть членів колективів — незаможники (80 прц.), решта середняки. Корисно розвиваються колективи там, де не переведено землевлаштування, а це землевлаштування обняло понизшо 60 прц. колективів. Урожайність на колективних господарствах на 25 прц. вища, як індивідуальних (Пр. Пр. 20|8).

Новозідкриті природні багацтва Волині.

Професор Бельський перевів геольогічне обслідування Волині, яке виявило невичерпальні і незвичайно цінні підземні багацтва. В житомирській окрузі знайдено коло тисячі жил, в яких багато шпату, з них 17 незвичайно цінні. Там же знайдено великі поклади білого кварцу. В околицях Ушомира знайдено графіт, коалін і гітанійський залізняк, з якого виробляють крицю, гірський димчатий кришталь і топазіт. У річці Гниловятій знайдено радіо-активну грязь. (Пр. Пр. 18/8)

Подробиці

про смерть і похорони Володимира Самійленка.

Ми одержали відомости про останні хвилі життя Володимира Самійленка та його похорони в Боярці під Київом.

Помер він 12. серпня в 5 год. вечора. Напередодні ще виводили його на ганок на сонце. В цей день він дуже змінився-зблід, очі якось відразу позападали, але ще навіть читав. Пообідав і ліг увечері спати досить швидко. Проспав цілу ніч, як не спав шість місяців. Раном прокинувся в 8 год., трохи напився чаю, знов почитав, а далі заснув. На двір на сонце вже його не могли виводити, бо дуже був слабий і не міг повернутися. Голос його зробився хриплим. Ще балакав про переїзд до Сорочинець доживати віку, де народився і де пройшли дитячі роки. Все чекав на „пенсію" і в день смерти казав — „колиж це мені признають пенсію, колиж це буде". Вислухав сам собі живчик і сказав, що живчик млявий. Попрохав, щоби покликали лікарку Віру Матушевську, але вона в той час була в Київі. Він то сидів, то лежав на ліжку, потім почав ходити по хаті. Обличча було бліде й холодне. Попрохав цигарку й двічі потягнув, потім попросив порошок камфори, а опісля валерянових крапель. Попрохав, щоби покликали хоча фельчера, який прийшов і зробив йому вприскування камфори. Але хворий вже тихо відходив, кілька разів зітхнув і заснув на віки.

Про смерть Волод. Самійленка на другий день ранком повідомили Академію Наук і прохали коштів на похорон, але в Академії також в той час не було грошей і сказали, що можуть бути лише за якихось пару днів. Тоді секретар місцевого комітету п. Маковський (Галичанин) десь роздобув пятьдесять карбованців і звернувся зі закликом до парохіян української церкви, які дали дошки, самі зробили труну, а одна учителька дозволила зрубати на своїй леваді березу, з якої поставили високого хреста. Труну оббили жовтим калінкором а зверху труни поклали хрест із волошок.

На похорони приїхали з Київа український епископ Стороженко, один священик, один дякон, хор із церкви св. Софії, також Володимир Чехівський. Вони привезли зі собою червону китайку, покрили нею труну, та запорожський пояс, який несли впереді жалібного походу. Напередодні похорону в пятницю лікар! Віра Матушевська і д-р Мережинський набальсамували тіло небіщика, щоби довше спинити швидке розкладення. Похорони відбулися в суботу в год. 5 по полудні. Багато народу приїхало з Київа. Труна потонула в квітах. Промови казали епископ Стороженко, Людмила Старицька-Черняхівська, яка звернулася до нього, як до товариша молодих років, представник від Української Церковної Ради В. Чехівський і инші. Проф. М. Грушевського на похоронах не було і ніби він цілком байдуже прийняв вістку про смерть В. Самійленка. Похорони головним чином уладили селяне на свої кошти, вони зробили труну, хреста поставили, викопали яму, правили панахиди і після похорону улаштували поминальний обід на 70 душ. Багато допомагала хворому В. Самійленкові лікарка д-р Віра Матушевська; вона була постійно біля нього, скрашувала його останнє життя, майже на її руках та свої дружинни він і помер.

ОЛ. САЛІКОВСЬКИЙ.

До спогадів бувшого гетьмана.

Тільки-що вийшла у світ пята книжка „Хліборобської України". Це великий том, що обіймає 398 сторінок і містить 12 статтей.

Я не збираюся реферувати зміст дих статтей, а хочу зробити лише кілька уваг, переважно фактичного характеру, з приводу тої статті, що напевно зверне на себе найбільшу увагу ширшої суспільности. Це спомини бувш. гетьмана Скоропадського. Як свідчить дата під ними, вони написані в 1919 р. Автор розповідає, як у нього виникла думка про захоплення верховної влади на Україні та як його пляни були переведені в життя. Усе це дуже цікаво, викладено в доброму тоні, до певної міри правдиво, і поважний закид, який можуть зробити п. Скоропадському добре поінформовані в тодішніх подіях сучасники, це те, що він дечого не договорює, вживає загальників там, де потрібні ясні, точні та докладні вказівки, надає деяким річам не ту назву й оцінку, які їм обєктивно належать, а дещо важливе просто оминає. Все це разом утворює певну тенденційність мемуарів, надає їм характер апольогії навіть там, де булаб більш на місці чистосердечна сповідь. Автор ніби старається утримати цілковиту безсторонність, та це йому, взагалі кажучи, не вдається. Неприємних йому людей, як наприклад свого бувш. співробітника і фаворита п. Дм. Донцова, Скоропадський не вагається схарактеризувати досить докладно (стор. 62), тимчасом, як цілу низку негативних типів, що може найбільше його скомпромітували, він дуже делікатно обходить або старається виправдати.

Найбільш цінним у спогадах п. Скоропадського треба визнати власне категоричне визнання, що він мусів у своїй акції опертися виключно (підкреслення моє О. С.) на переменованій в „Союз Хліборобів", „Союз Землевласників" (стор. 85). А цей Союз сам Скоропадський змальовує в таких висловах: „У більшости членів „Союза Землевласників" чомусь було переконання, що увесь світ буде за них; що Німці відновлять все старе; що все, що тоді переживалося, було лише тимчасове; що хтось обовязково мусить повернути все до старого і для чого — мовляв — робити уступки, коли можна одержати все своє назад" (стор. 59). До цього треба додати, що Союз Хліборобів (Землевласників) складався на 99 прц. з російських або зросійщених дідичів, — так званих „зубрів". З особливою вдячністю п. Скоропадський згадує про члена цього Союзу подільського дідича Гіжицького, який виявив незвичайну енергію в своїй допомозі йому... Зазначу до речі, що я особисто знав п. Гіжицького, колишнього Гайсинського маршалка, „камер-юнкера" чи навіть „камергера", заїлого реакціонера, скрайнього московського націоналіста і непримиреного ворога українського національного руху. Як що такі пани дійсно були найближчими співробітниками гетьмана і як що єдиною базою для останнього служила московська по суті організація дідичів, то не треба спеціяльного пояснення, чому політика гетьманського уряду несла в собі стільки антиукраїнських тенденцій і так хилилася до Москви. Під цим поглядом набірають цілком певного змісту і власні слова Скоропадського, що він вважав потрібним „не культивувати в Українцях особливої зненависти до Росії і не накидати силоміць української культури, знаючи, що для розвою всякої культури далеко більше корисний її повільний органічний зріст" (стор. 65). Точнісінько те саме говорили тоді і московські кадети, страшенно обурені українізацією двох київських гімназій (з загального числа восьми) та подібними до цього „накидуванням силоміць" української культури на українській землі...

В однім з уривків моїх спогадів, що були надруковані в „Ділі", я між иншим зазначив, що Скоропадський перевів свій переворот за допомогою московських офіцерів, яких скликав до Київа з ріжних кінців, і що одночасно з переворотом були видані накази про арештування кількох українських діячів, у тому числі і мене. Один з визначних гетьманців, відомий учений, дуже скептично поставився до моїх вказівок, а тепер він сам прочитає в спогадах Скоропадського такі рядки: „Зараз-же я покликав до себе полковника Сахна-Устимовича і полковника Каракуца і доручив негайно набірати офіцерів... Гіжицькому також було доручено вербувати офіцерів і збірати відомости про всіх тодішніх видатніших громадських діячів" (стор. 74).

Нечувані тюремні відносини в Бригідках.

За час 4-місячного урядування п. Маєвского в характері начальника тюрми вибухли вже 4 голодівки, за примітивні домагання чисто людського характеру. Навіть в колишній царській Росії кождий звичайний ступайко почував себе зобовязаним своїм приреченням.

При ліквідації кождої голодівки обіцював начальник тюрми Маєвскі взяти на увагу раціональні домагання, які вповні згоджувались з тюремним реґуляміном. Начальник Маєвскі обіцював, а обіцянки оставали порожнім звуком, бо він сам був рідким гостем в тюрмі, а фактичні господарі — спершу Ґурскі, а опісля Клюґ — робили що захотіли, приміняючи небувалі шикани і репресії супроти вязнів. Жадні зобовязання їх не обходили, вони провокували щораз то нові голодівки. За найменші вчинки карали темницею, нпр. за співання „Червоного Прапора" покарано одного вязня 6-дневною темницею, за подавання ґазет своїм товаришам заборонено всім взагалі через місяць подавати книжки й ґазети. За збірні співи з нагоди розстрілу Ботвина не допускали через два тижні їжі. Навіть свободу рухів на проході кваліфікують панове Ґурскі і Клюґ як злочинну поведінку і карають темницею. Остання голодівка, яка тревала 6 днів від 27. VIII. до 3. IX. н. р. виказала, що у п. Клюґа брак не тільки всяких людських почувань, але є в нього певні садистичні нахили. Коли вязні в 6-ім дні голодівки лежали в горячці в ліжках, прийшов цей кацик до келій і глузував з них.

В справі тої голодівки інтервеніювали у президента Червіньского адвокати Ступницкі і Айнайгнер. Президент Червіньскі уважав постуляти вязнів за слушні і оправдані, одначе заряд тюрми з'іґнорував ці всі домагання і приречення президента Червіньского. Ця справа стала предметом публичної опінії і заінтересувалась нею навіть Варшава, бо ось панове Маєвскі і Клюґ для святого спокою несподівано і нагло вночі казали вивезти всіх політ. вязнів, не повідомляючи наперед ані їх ані їхніх родин. Босих і неодітих політ. вязнів — скутих вивезено до Вронек. Нічого не значила ця обставина, що бракувало їм 5 місяців до відсиджения засуду, і що один з них на просьбу родини був перенесений зі сандомирської тюрми по думці інструкції міністерства справедливости до Львова. Жадні розпорядження міністерства, жадні зарядження президента Червіньского, ані жадні їхні власні приречення не ректують цих панів.

Голодівка на Баторія.

14. IX. н. р. вибухла голодівка кільканацяти політичних вязнів в Тюрмі при вул. Баторія. Вязні живуть в невиносимих важких умовинах. Не мають навіть так примітивних умов, які прислугують політичним вязням по всіх инших тюрмах Польщі. Десять днів тому вибухла там голодівка, котру зліквідовано в той спосіб, що президія суду обіцяла сповнити всі справедливі домагання вязнів. А що досі не здійснено ані одного домагання, політичні вязні примушені наново розпочати голодівку. І такі речі діються під боком президента Червіньского.

НОВИНКИ.

— **Зїзд двірських офіціялістів у справі земельної реформи.** Повакаційний час богатий у зїзди, які займаються найактуальнійшою тепер у Польщі справою, а то справою земельної реформи. Першими, що почали „ударну" кампанію проти земельної реформи, а зокрема проти принятого соймом законопроєкту, виступили сини Марса, резервові польські офіцери. Підготовивши ґрунт та прочистивши шлях, дали вони змогу підсунутися ближче фронту польському поміщицтву. У Варшаві зібралася їх ціла тритисячна армія і припустила штурм знова-же на земельну реформу. Виступ польського поміщицтва зробив своє враження у сферах уряду та в кулуарах сенату. За шляхтою йдуть тепер і її найвірнійші слуги, двірські офіціялісти. Ось на день 20. вересня заповіли вони свій зїзд у Львові. Очевидячки, що метою зїзду того типу „пролетаріяту" є теж піддержати у штурмі своїх панів хлібодавців. Вони вступлять на такий самий шлях у земельній справі, на який вступили їх пани.

— **Таємна німецька орґанізація „Ку-Клюкс-Клян".** Берлінська поліція відкрила таємну орґанізацію під назвою „Ку-Клюкс-Клян". Метою орґанізації було піднятм боротьбу проти Жидів, Поляків, Французів і жовтих та чорних рас. До орґанізації належало 400 членів зі самого Берліна, 600 з Німеччини. Ту орґанізацію мали заложити Американці. Члени її складали присягу, якою зобовязувалися виконувати усі доручення проводу, не зраджувати нікому таємниці та зрадників безпощадно карати, так щоби їх кости розносило вороння по полях. Орґанізацію відкрила поліція при арештуванню одного студента в Гамбурзі, що був замішаний у політичне вбивство. Члени того товариства звали себе також лицарями „огневого хреста" (Feuerkreuz-лери). Всі члени орґанізації рекрутувались переважно з крайніх націоналістично - монархістичних кол.

— **Новий обовязковий предмет у школах.** Міністерство освіти у Варшаві узгіднило вже з міністерством військових справ законопроєкт у справі обовязкового введення військового вишколу в школах. Згідно з тим законопроєктом крім спорту та ґімнастики прибуде у шкільництві ще один обовязковий предмет, а то військовий вишкіл.

— **Нова підвишка мит.** Вчора відбулася нарада Економічного Комітету при Раді міністрів, на якій рішено зробити нову підвишку митних оплат. Підвишка буде відноситися до товарів трьох катеґорій, а через те й сама буде ділитися на три катеґорії (20, 50 і 100 відсотків). Крім люксусових виробів буде вона приміняна і до деяких товарів першої необхідности. В найблищих днях буде опублікована ліста товарів, що підпадають підвишці митових оплат. Зогляду на те, що ця нова постанова колідує з деякими торговельними договорами, міністерство закордонних справ найшлося знов у дуже клопітливому становищу. Перший фінансіст п. Ґрабскі, як бачимо, проводить у життя те, що виголосив у свому експозе на сенатській комісії, безпардонно, не оглядаючись вінащо та іґноруючи сойм і сенат. Очевидно робить він це на основі давних повновластей.

— **Нещастя Брайтбарта.** Відомий жидівський атлет Брайтбарт, що продукувався весною цього року і у Львові та виявив феноменальну силу, піддався у Берліні операції. Підчас перерубання ланцюга скалічив собі коліно. Від того дістав затроєння. Перебув дві операції, але вони не помогли і в результаті мусів згодитись на третю. Наслідком тої останньої відтято йому ногу. Стан здоровля атлета дуже поважний.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Запоріжські Ігрища.

Не маємо, ми Українці щастя. Праісторична приповідка нашого народу „кривда (по польськи „krywda") нам Русинам" вже нераз і не два знаменито оправдала себе.

Так було воно від часів розвалу Вавилонської Вежі, так і є в часах розвалу... „Banku dla Handlu i Przemysłu".

Але не тільки люде робили і роблять нам усякі пакости та підкидають на нашу землю усякої напасти. Небо теж не оставало позаду. Давало нам на протязі віків відчути всі кари, які має в засаді на негречних Земляк: повені, посухи, гради, пошести і т. п.

Одні кажуть, що це кара за гріхи, другі, що це спосіб гартування наших душ для світлої будуччини. Я не погоджуюся ні з одними ні з другими. Бо коли це кара за гріхи, то чому більше грішні від нас не мають цього? А коли це підготовка, то я дякую за такий інтерес: тоді сонце блисне, як останній Українець задре ноги, як остання корова, останній кінь переставиться з голоду на другий світ, а остання карпатська сосна піде на відбудову Франції...

Такі сумні думи обсіли мою голову, коли вона за помічю ніг посувалася в сторону „Українського Майдану" на Запоріжські Ігрища.

Крім мене просто на майдан сунули хмари: горою темносиві, що носять дощ і холод, долом темносині, що носять числа на ковнірі і крісп на плечах.

Разом з поліціянтами входжу на площу. Порожній майдан відразу залюднюється, веселійшає. Є вже для кого скакати, бігати, грати в мяча.

Цивільних горожан менше трохи, але всеж таки двайцять буде. А коли тисячу поліційних агентів, то й сорок натягнув би.

Стиск, гамір, гарм.

Комісар поліції з агентом ходять кольворіт і пильнує порядку: щоби хто на вийшов і не вийшов непровірений.

Спорт — спортом, а креси — кресами...

Ануж футбалісти замісць грати в футбаль вирвуться через Стрийський Парк і захоплять Львів?!

Надходить осінь, а в тій порі року Українцям не можна вірити. Вони тоді просто казяться: що біле, для них видається чорним, а рай виглядає як пекло.

А може я не маю рації!?...

Може поліція сконсиґнована тут до ратування змагунів, як котрий стане потопати на площі? В такому разі більш відповідні були б сапери на понтонах!... А тимчасом спортові кола, заки когось із змагунів пустять на площу, кажуть йому здавати іспит з плавання і ратунку потопаючих!

Запоріжкі Ігрища проходять блескучо. Погода дописала як все, публика як ніколи, поліція як від шести років.

Змагуни робили що могли, хоч з огляду на терен вийшли деякі несподіванки. Футбалісти дістали нагороди в плаванні, гінці в бродженні по болоті, а скакуни в удержуванні себе на поверхні трясовини.

Збірна публика горячо оплескувала переможців змагунів. Раз у раз гремів ураган двайцять пар рук українських прихильників спорту.

А я?... Мені радість розпирала грудь: Площа як море, поліції як маку, а між ними десь-не-десь як не аґент, то напевно львівський Українець.

Одним словом, хоч затягай пісню:

„Живем, живем своїм життєм"...

І то не тільки спортовим, але й кожним иншим!...

Галактіон Чінка.

З судової салі.

Сензаційна розправа в Перемишлі.

„Атентат" на дир. М. Грицака.

Вже в позавчорашньому числі ми подали телеґраму про звільняючий присуд у сензаційному процесі проти двох перемиських учнів. На жаль, докладний звіт розправи, який тло передали ми своєчасно (ч. 203), надійшов грубо спізнений — не з нашої вини. З огляду на велике заінтересування справою передаємо його ще й тепер у короткі. — Ред.

Перший день розправи обмежився лише до переслухання обох обвинувачених. Обвинувачені заперечують вину, признають, що були на Шевченківськім концерті дня 6. квітня н. р., та перед його укінченням вийшли. Признають, що їх приарештовано в сінях одного дому, до якого зайшли, бо обвин. Колодієві розвязався шнурок від черевиків і він зайшов до сіней його завязати. Перечать, немов би то найдені при них револьвери були з отвертими безпечниками, готові до стрілу. Твердять, що сіни були в дальшій їх часті освітлені. Кубрак твердить, що в дні 6. IV. н. р. мав при собі бравнінґ, бо день перед тим умовлявся про його продаж з Генриком Фельзеном і критичного дня мав його принести задля продажі і показання Фельзенові. Обидва обв. перечать далі змову, перечать, аби були між тими трьома людьми, яких розмову дня 29. березня мав підслухати учнвик інформуючий директора. Перечать, аби знали що небудь про якісь змови чи каригідні ділання в гімназійнім Інституті.

Розпочалось доказове поступування, яке викликало нечувану досі констернацію та б л я м а ж перемиської поліції у небувалих досі розмірах.

Замісць докладного справоздання справи подамо важнійші епізоди.

Коли для оборони важним моментом являлось провірення місця приарештування обвинувачених і стану освітлення сіней, зарядив трибунал на внесення д-ра Загайкевича в год. 8. вечером льокальну візію місця приарештування. Удався цілий трибунал враз зі суддями присяжними, прокуратор з обороною і обвинуваченими в асистенції хмари аґентів і поліційних жовнірів до дому, де обвинувачених було приарештовано. При вступі до камениці ч. д. 7. обвинувачені, які щойно тепер мали змогу дізнатися про інкриміноване місце, заявили згідно що цей дім і ці сіни не є тими, в яких їх приарештовано. Мимо того агент поліції Лісовський, який їх згаданого вечера був арештував, обстоював зразу, що це як раз критичне місце. Та сталось диво, по кількох кроках агент зупинивсь, розглянувся довкола і звернувся до предсідателя з прошенням, аби таки дійсно оглянути наперед сіни сусідних домів. В наслідок того удалася ціла комісія до сусідного дому а відтак до третих сіней під ч. д. 11. При вході до цеї камениці заявили обвинувачені згідно, що це є якраз сіни, де вони були зайшли і де їх було арештовано. Агент поліції почав розглядатись і заявив, що і йому здається, що дійсно це є дотичні сіни. В тій хвилі звернув Колодій увагу суду, що в дальній части цих сіней є на стіні оголошення про якийсь склад футер біля самих сходів. Всі посунулись дальше і дійсно біля сходів при стіні побачено реклямову напись про находячийся у цім домі склад футер.

Агент поліції, збентежений, запукався, і заявив, що дійсно по заломі в сінях, який у цей мент стверджено, пізнає рішучо і напевно, що якраз ці сіни є місцем приарештування обвинувачених, візваний предсідником трибуналу до докладного оглянення місця, оглядає сіни докладно і відтак стверджує з цілою рішучістю, що це якраз дотичні сіни. Цю заяву повторює перед лицем всіх суддів присяжних і прокуратора. За тим стверджено урядово, що над сходами приміщена на стіні електрична жарівка, яка сходи досить ясно освітлює. Переслухані на місці один адвокат і господар дому ствердили, що жарівка та освітлює сіни завсіди стало від сумерку до замкнення брами в год. 10 вечером. Між присутніми нечувана констернація. Цілий поліційний апарат та результати слідства обертаючіся біля ч. д. 7 і обтяжуюче твердження про неосвітлення сіней беруть одним замахом в лоб.

Другий день розправи виказав ще більше сензаційних моментів.

Агент Лісовський, той самий, що вчора з цілою рішучістю рекоґноскував сіни ч. д. 11 як місце події, переслуханий як свідок під присягою, змінює свої вчорашні зізнання і рішучо їх відкликує заявляючи, що подія мала місце таки під ч. д. 7. На відповідні питання зраджується, що вже вчера по оглядинах звернув йому увагу ком. поліції Пашнік, що помилився, бо він себто Пашнік знає, що це було п'д ч. д. 7.

Оповідає цей свідок відтак про перебіг арештування і конвою на поліцію, заявляючи, що бравнінґ відобраний Колодієві мав в магазинку девять набоїв та що безпечник був отвертий. Коли прийшло до ставлення цьому свідкові питань зі сторони оборони, заявив д-р Загайкевич, що зрікається всякого питання, бо для нього цей свідок не істнує. Переслухано відтак аґентів поліції Січинського, Маховича, ком. Пашніка і секретаря пол. Маєвского. Останні зізнаючи попали в рішучу між собою суперечність що до ситуації і особи обвинувачених безпосередно перед входом їх до дотичних сіней. Всі вони скомпромітувалися також як агент Лісовський.

Та видко і цього було за мало. Подія була якось незвичайно щедрою для поліції. Подивидував зарія своїх підчиненних і секретар поліції Маєвскі, знаний референт політичної поліції в Перемишлі, і інформатор перемиської дефензиви. Це той самий, знаний з процесу процесу Лівицького полійний функціонар, який бажаючи виказати, що Пашнік

Далі п. Скоропадський згадує ще одну послугу п. Гіжицького напередодні перевороту 29 квітня 1918: „Він — пише С-кий — привів до мене Палтова. Я розповів Палтову про наші пляни і про ті цілі, які майбутній уряд собі ставить. Палтов з моїх слів записав головні точки відозви, а через півтори години приніс вже готову грамоту. Потім я часто чув докори за те, що наблизив до себе Палтова. Оповідали, що у нього були якісь грошеві непорозуміння за часів його дореволюційної служби, що він нібн був під судом. Може цьому й правда" (ст. 83).

Ще одна цікава річ. П. Скоропадський, згадуючи, що він зробив свій переворот за згодою Німців і на підставі запропонованої ними умови, разом з тим твердить, що переворот зроблено без участи Німців. Це неправда. Напередодні перевороту була розгромлена Німцями Центральна Рада; в день перевороту німецькі відділи, озброєні від голови до ніг, дефілювали по вулицях Києва з кулеметами; арештування українських діячів у ніч з 29. на 30. квітня провадилися з участю німецьких жовнірів і т. д. П. Скоропадський називає це „шляхетністю та „дружнім нейтралітетом"... Слід теж зазначити, що зізнання був. гетьмана про підготовку ним перевороту розминаються зі спогадами про це найбільшого його фаворита тих часів Полтавця-Остряниці, надрукованими в „Україн. Козакові", та зі споминами автора цих рядків, який ще за тиждень до 29. квітня я мав відомости, що Німці вирішили реставрувати на Україні гетьманщину і що генерал П. Скоропадський є найпевніший з висунених кандидатів у гетьмани.

Зрештою усе це вже історія, і не для того я роблю свої зауваження, щоби провадити якібудь принципові суперечки. Славетній письменник сказав: „хвалити або гудити якийсь історичний факт, це значить не розуміти його". Для мене цілком ясно, що гетьманщина 1918 р. була таким самим неминучим явищем у ході українського національно-визвольного руху, як і повстання проти неї; але всяка історія мусить бути освітленою з ріжних боків і під ріжними кутами зору. Тільки тоді і висновки з цеї історії для майбутньої політики будуть добре обґрунтовані та не припровадять до нових помилок.

цукий побирав від Совітів великі гроші зізнав був як свідок під присягою, що у Ланьцуцкого дома є перські килими та срібні застави, а зарядження тоді негайна зокальна візія виказала ложність зізнань того свідка. І так під присягою зізнав цей свідок, що дир. Грицак жалувався свого часу перед старостою Екарґом на попередний на нього плянований атентат, який однак був ударемнений. Тимчасом слуханий на цю обставину під присягою дир. Грицак обставині цій рішучо заперечив, бо про нїякий попередний атентат відомости не має.

Перед розправою переловлено нелеґальну кореспонденцію Курбака, в якій він просить свою родину, щоби переповіла родину п. С., що членів родини цеї сходять на свідків на ствердження обставини, що 29. березня був у домі тоїж родини, отже не міг бути між тими, яких розмову підслухав учевик інформуючий директора.

Кілька карток такої нелеґальної кореспонденції попало в руки поліції при нагоді ревізії. Кореспонденція та була не великого значіння. Переслуханий одначе на цю обставину свідок С. зізнав, що одержав був іще один лист, в якім Кубрак переправшував свідка, що його побасть до суду на свідка на ствердження обставини, що 29. березня був у нього. При своїм переслуханню на поліції зізнав цей свідок, що зміст сего листа був власне тільки такий, як висше сказано без вплывання на свідка як має зізнавати.

Тимчасом у своїм урядовім поліційним донесенню подав секретар Масевський немовби той свідок С. зізнав був перед ним на поліції, що у згаданому, відтак через свідка знищеному листі мали бути вискази Кубрака, що це останній його ратунок і що одиноко такі зізнання його можуть Кубрака врятувати. На основі цього поліційного донесення прокуратор при розправі розширив проти Кубрака обвинувачення о злочин обману з § 199 а з. к. І ось показалося, що донесення поліційне подало неправдивий зміст інкримінованого листу.

В дальшім перебігу розправи переслухано українського ґімн. директора Грицака. Зізнавав він спокійно та обєктивно. Одного дня дізнався від ученика 5 класи, якого назвиска заподати не хоче, що ученик сей підслухав розмову ведену дня 29 березня між трома молодими людьми, яких інформатор не пізнав, бо на вулиці було темно. Чув, що вони змовлялися по Шевченківськім концерті йти за директором хочби на подвіря ґімназійне а колиб не повелося то поговорять з терцяном. Відтак по приарештуванню Кубрака і Колодія заподав директорови цей інформатор, що Кубрака між згаданими змовниками не було. Про ту інформацію повідомив директор Грицак перемиського старосту, який зарядив інвіґіляцію його особи.

Директор є переконаний, що евентуальні змовники не походять з кругів ґімназійної молоді, яка на скільки йому відомо, до нього відноситься прихильно. Оборона ставить до свідка питання про заподання менше більше віку інформатора, та в якій менше більше околиці сей інформатор мешкає, з чого хоче оборона добути матеріял для оцінки вірогідности доносу невідомого інформатора.

Всі ті питання предсідатель ухилює, а трибунал затверджує се рішення.

Д-р Загайкевич ставить до директора Г. прямо питання про заподання інформатора, так як оборона вірючи вповні зізнанням самого директора, мусить мати можність провірити вірогідність невідомого інформатора, який може бути брехуном, підлизнем, а то і поліційним провокатором. І це питання предсідатель, а за ним і трибунал ухилюють.

Обор. д-р Загайкевич ставить цілу низку внесків. Поставлені ним внески зміряли до виказання, що те, що найдено при ревізії в ґімназійнім Інституті дня 25. IV. н. р. було ділом провокаторської роботи поліційного конфідента.

На ствердження цеї обставини дає оборона свідків дир. Романа Гамчикевича, як бувшого голову виділу згаданого Товариства, та Евгена Форостину і д-ра Івана Околота, що були толішними настоятелями Інституту.

Крім того поставив д-р Загайкевич ще цілий ряд инших внесків, які мали виказати, що польська поліція послугується провокацією.

Трибунал допустив тільки доказ зі свідків д-ра Гамчикевича, Е. Форостини і дир. Околота, відмовляючи всім иншим внескам оборони правної підстави.

Зізнання тих свідків доказали, що ве обвинувачення поліцією Інституту безпідставні та оперті на провокації.

Враження зізнань тих свідків були страшні. Трибунал, судді присяжні і численна авдиторія слухали тих зізнань з запертим віддихом. Виявилось отже без найменшого сумніву, що інкриміновані річи найдені в Інституті могли бути підкинені виключно лише протягом послідної ночі, бо щойно перед 24 годинами ученики зі свят позізджалися та день перед ревізією між плащамиі що не було за не могло бути, бо кождий був би це побачив.

Колиб котрий з учнів це був сховав до плаща, то зіба до власного або бачучи поліцаїв, які добувались до залізної брами, інтересований ученик міг би ці папери сховати в певнійшому місці або їх спалити чи знищити в каналі. Підкинув їх отже хтось инший і то такий, який не мав день перед тим і в ночі доступу до кімнат, до столиків чи шафок учеників. Міг це підкинути тільки на коридорі, де мав доступ.

Ніхто зі свідків не злапав підлого провокатора за руку. Стверджено одначе обставини, які кидають яске світло на виновника. Проф. Форостина як адміністратор Інституту виповів був перед кількома тижнями службу сторожеви Інституту Ядловському. Цей послідний жалувався на проф. Форостину перед Головою товариства дир. Гамчикевичом та иншими особами а так він як і його жена відгрожувалися (це все судово стверджено), що вони покажуть проф. Форостині, що і його в Інституті не буде і що нікого в Інституті не буде. Немогучи нічо осягнути оклеветав Ядловський Форостину всілякими клеветами а від посторонних людей випитував про діяльність проф. Форостини та про такі факти, які були зужитковані в поліційних доносах проти проф. Форостини і проти ґімн. Інституту.

Стверджено, що коли в часі поліційної ревізії нікому не було вільно вийти з Інститута ані увійти до середини, одинокий Ядловський мав свободу рухів і вийшов був з Інституту.

Нема слів, аби описати враження цих зізнань, які безперечно відтак мали свій вплив на вердикт суддів присяжних.

У дальшому перебігу розправи удалось обороні виказати ще один момент, вказуючий на провокаторську роботу. Картки „Смерть собалі дня 6. квітня 1925" виказували два промахи, яких український ученик навіть з найнизшою освітою не зробить. Слово смерть було зразу написане без мягкого знака по букві „т", а відтак додано знак твердий. Слово „дня" було написане через „ia" значиться „днiа".

У поліційних доносах до кураторії про Інститут та у актах обвинувачення було твердження, що в ґімназійнім Інституті були тайні зібрання, на яких виписувано якісь—очевидна річ,—антидержавні, чи може атентатські рішення. Розправа виявила зізнаннями дир. Грицака та свідка Козловського, що те страшне зібрання, про яке мова, то було передвечіркове засідання Шевченківського комітету учнів.

По замкненню доказового поступування серед тиші промовляв прокуратор Блажиньскі а по ньому адвокат д-р Загайкевич.

Суддям присяжних поставлено три питання. По одному питанню щодо Кубрака і Колодія в напрямі наміреного скритовбийства а дотично Кубрака також питання в напрямі обману, поповненого через вище згадану з вязниці висилаву кореспонденцію до свідків, які малиб бути переслухані на розправі.

В годині 11 в ночі проголосив звержник суддів присяжних вердикт, яким девятьма голосами заперечено вину обвинувачених, що до перших двох питань а десятьма що до третього питання.

На тій підставі проголосив предсідник трибуналу вирок увільняючий обох обвинувачених від всякої вини і кари.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Перервання польсько-лит. переговорів.

Польсько-литовські переговори перервано. Польська делеґація вертає до Варшави. На трудноощі натрапила справа польських консулярних постерунків у Кляйпеді і на Литві.

Франц. міністер де Монзі в Берліні.

Французький міністр просвіти де Монзі прибув до Берліна з Копенгаґи. Ціллю відвідин є стріча з пруським мін. просвіти і визначними представниками шкільництва й нім. науки. Монзі був у през. Лебе на сніданні.

Ланьцуцкі вдруге засуджений.

15. ц. м. була перед варшавським окр. судом карна розправа проти пос. Ланьцуцкого, засудженого щойно недавно лодзьким судом на 3 роки вязниці. Тепер обвинувачували Ланьцуцкого, що м. р. в Варшаві зміряв до нагального повалення сусп. устрою Польщі. І тепер засуджено Л-го на 3 роки тяжкої вязниці. Як Л-го випроваджували зі суду, мулярі, що там працювали, уладили йому овацію. Поліція арештувала на місци 5 мулярів.

Зайняття Медини.

З Каіро звідомляють, що Вагабіти ввійшли до Медини.

Зі спорту.

IV. Запоріжські ігрища і футб. змагання „Львів"-„Україна".

Правильно кажуть, що лише сир відкладаний добрий. Сьогорічні VI. Запоріжські ігрища, відложені з літа на осінь, не можна назвати вдатними ані щодо числа учасників, ані щодо осягів, ані навіть з фінансового боку. Дотеперішній досвід показує, що нема змислу Українському Спортовому Союзові кожного року і за всяку ціну „шарпатися" на улаштування красних ігрищ. Далеко краще було би улаштувати одного року обласні змагання з обмеженою програмою в провінціональних центрах нашого спортового руху, а лише що-другий рік скликати до Львова всенародню олімпіяду. Протег одного року рішуче за малий для підготовки нових спортових сил і для поліпшення давніх осягів. Один рік повинен служити для організації атлетики і спорту всюди в краю, другий для попису. Инакше ігрища стають занадто буденним явищем, скидаються на відроблення урядової стереотипової точки програми і замісць поступу виказують частинний упадок.

Те саме торкається також сьогорічних футболевих змагань, що все ще, може й на жаль, є у нас головною атракцією олімпіяди. З афішованих змагань „Львів-Україна", що відбулись дня 13. вересня 1925 р., можна було догадуватися, що „Львів" буде team-ом найліпших грачів усіх українських львівських футб. дружин з виїмком „України". В дійсности грала одна дружина і то не найсильнійша. „Україна" виступила в мішному складі і коли гратиме так само з „Гасмонеєю І" (20 IX), то є надія на почесний вислід.

Рівно в 4'20 „Україна" почала гру на знак, даний суддею п. Верхолою. Мяч спочатку держався довший час лівого крила і діпхався під самі ворота противника. Там заложник „Львова" нефортунно подав його власному воротареві і стріляв перші ворота для „України" 4'27. Другі ворота стріляв зовсім правильно Мурський 4'35 і 2 : 0 лишилося до кінця першої половини. Зі зміною грища третього голя для „України" стріляв Чорній 4'35. Потім наступив цікавий інцидент під воротами „України". Воротар Барусевич у запалі віддалився на хвилю з воріт і тоді один з грачів Львова копнув мяча в сторону воріт — необсаджених. На щастя один заложник мав іще час відбити мяча рукою у повітрі. Подиктованого суддею займаха По. зі „Львова" перестріляв і тим самим втратив певного голя. Найкращі ворота зробив Мурський головою 5'25, пяті Чорній 5'40 і шості Терлецький 5'49. „Львів" здобув одинокого голя з приворотної замішанини з віддалі одного кроку 5'45 через П. або Г. Вислід 6 : 1 може „Львів" уважати для себе почесним, коли взяти на карб величезну фізичну і технічну перевагу „України" (надіжняків 3 : 0 !). Заложники „України" були оба добрі, але їх черевики належало би sianie pede засуспендувати і або набити кілками або замінити новими — в інтересі самого товариства. В помочі вибивався п. Гіба, дуже працьовитий був теж п. Дидьо. Душею нападу був як звичайно п. Мурський, але не менше праці мали оба крилові, особливо швидкий як вітер Муньо, а щастя — Чорній. Терен до змагань був болотнистий, слизький, за те суддя певний і рішучий. Публика налякалася — дощу, noia bene та, що і при гарній погоді сидить дома. Т. Ф.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Теребовля Саля Просвіти.

17. IX. „Хмара".

18. IX. „Дні нашого життя" (прощальна вистава). 131 14—?

Український мішаний хор Д. Котка:

У четвер 17.IX. — Копичинці.

У суботу 19.IX. — Теребовля. 115 13—?

У неділю 20.IX. — Теребовля.

У понеділок 21. IX. — Тарнопіль.

У вівторок 22. IX. — Тарнопіль.

Відчит дир. Танчаківського про потребу фахових шкіл відбудеться дня 20. вересня (неділя) в год. 12. в полудне, в льокалі „Міщанського Братства", Руська, 3, І. пов. Просять о численну участь. 465

„Міщанське Братство" у Львові складає отсим прилюдну подяку Впреподобному о. прелатові Куницькому і Всч. о. Капітанюкові за ласкаву безінтересовну участь у похоронах свойого члена бл. п. Теодора Станька. — Від Виділу Т-ва, в імени всіх членів складаємо Вам сердечне „Спаси Біг". В. Гресяк, голова, Гр. Ганусляк, секретар. 463 б) 1—1

Позір! Руханка в „Соколі-Батьку" зачинається 15. вересня н. с. та обіймає відділи, які вправляють в слідуючих днях: Члени: понеділок, пятниця від 8—9 веч. Членкиці: вівторок, пятниця від 7—8 веч. Старші учениці: вівторок, четвер від 5—6 попол. Молодші учениці: четвер, субота від 4—5 попол. Старші ученики: середа, субота від 6—7 веч. Молодші ученики: середа, субота від 5—6 попол. Ремісника молодь: середа, субота від 8—9 веч. Вписи та інформації в „Соколі-Батьку" Руська 20. — **Руханкова секція „С-Б".** 465 1—2

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.